

Vector spaces Generel vektor rúm kunnu fjn sovítt vera n -dimensionel, ella evt. óendlegt dimensionel. Tæð kann blíva náðast abstrakt í geometriskan forstand, men ein dimension er háast alt ein variabul. Vit kunnu typískt ímynda okkum ein variabul afturat til okkara system uttan at hesin er rúmligur (spatial).

Linear space Eitt lineert rúm við dimensionini n skriva vit $\mathcal{L}_n$. Lutirnir eru vektorar, so sum $\underline{u}$ og $\underline{v}$. Addition og skalar multiplikation er ein treyt, so at

$$\underline{w} = s\underline{u} + t\underline{v} \quad , \quad s, t \in \mathbb{R}.$$

Altso rúmið hevur linearitets eginleikan.

Dæmi Lat $\mathcal{M}_{2 \times 2}$ vera lineera rúmið av 2×2 matricur. Vit hava standardbasan

$$\left(\begin{bmatrix} 1 & 0 \\ 0 & 0 \end{bmatrix}, \begin{bmatrix} 0 & 1 \\ 0 & 0 \end{bmatrix}, \begin{bmatrix} 0 & 0 \\ 1 & 0 \end{bmatrix}, \begin{bmatrix} 0 & 0 \\ 0 & 1 \end{bmatrix} \right)$$

$\underline{e}_1 \quad \underline{e}_2 \quad \underline{e}_3 \quad \underline{e}_4$

So rúmið er $\mathcal{M}_{2 \times 2}$ er 4-dimensionelt og lineert, tí $\begin{bmatrix} a & b \\ c & d \end{bmatrix}$ við $a, b, c, d \in \mathbb{R}$ kann skrivast

$$a\underline{e}_1 + b\underline{e}_2 + c\underline{e}_3 + d\underline{e}_4.$$

Altso matricurnar hava linearitets eginleikan.

Dæmi 14.3 $\mathcal{V}_2 \subseteq \mathbb{R}^2$ har $\underline{w} \in \mathcal{V}_2$ hava $w_2 \geq 0$ er ikki eitt lineert rúm. Kanna stabilitet:

$$0 \cdot \underline{e}_1 + (-1) \underline{e}_2 = \begin{bmatrix} 0 \\ -1 \end{bmatrix} \notin \mathcal{V}_2.$$

Her er $\begin{bmatrix} 1 \\ 1 \end{bmatrix} \in \mathcal{V}_2$, men linearcombinationin er ikki:

Lin. indep. Vektorar eru lineert óheftir, um

$$s_1 \underline{v}_1 + s_2 \underline{v}_2 + \dots + s_n \underline{v}_n = \underline{0} \iff s_1 = s_2 = \dots = s_n = 0.$$

Vit fáa bert 0, um skalararnir eru 0. Eingir vektorar cancellera hvønn annan.

Í $\mathcal{L}_n$ gera n óheftir vektorar ein basis, meðan $r < n$ óheftir útspenna eitt undirrúm í $\mathcal{L}_n$. Í $\mathcal{L}_n$ eru $n+1$ vektorar altíð lineert heftir.

Dæmi 14.6 Lat $\underline{v}_1 = \begin{bmatrix} -1 \\ 0 \\ 0 \end{bmatrix}$, $\underline{v}_2 = \begin{bmatrix} 1 \\ 2 \\ 0 \end{bmatrix}$, $\underline{v}_3 = \begin{bmatrix} 1 \\ 2 \\ -3 \end{bmatrix}$, $\underline{v}_4 = \begin{bmatrix} 0 \\ 0 \\ -3 \end{bmatrix} \in \mathbb{R}^3$. Vektorarnir eru lineert heftir,

tí her eru 4, og $\mathbb{R}^3$ er 3-dim. $\underline{v}_3 = -\underline{v}_1 + 2\underline{v}_2 + \underline{v}_4$.

Linear maps Ein lineer avmyndan $f: \mathcal{L}_n \rightarrow \mathcal{L}_m$ er ein funktión, sum hevur tilhoyrandi koefficientmatrize $\underline{A}$, sum er $m \times n$. Hetta svarar til m líkningar og n variablar frá $\underline{v} \in \mathcal{L}_n$. Soleiðis enda vit við $\underline{A}\underline{v} = \underline{w} \in \mathcal{L}_m$.

Dæmi 14.7 Lat $\underline{A}: \mathbb{R}^2 \rightarrow \mathbb{R}^3$ vera givin við $\underline{A} = \begin{bmatrix} 1 & 0 \\ 0 & 1 \\ 2 & 2 \end{bmatrix}$.

Vektorar í $\mathbb{R}^2$ enda sostatt í $\mathbb{R}^3$: $\underline{e}_1 \mapsto \begin{bmatrix} 1 \\ 0 \\ 2 \end{bmatrix}$ og $\underline{e}_2 \mapsto \begin{bmatrix} 0 \\ 1 \\ 2 \end{bmatrix}$, meðan

$$\underline{A} \begin{bmatrix} 2 \\ 1 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 2 \\ 1 \\ 6 \end{bmatrix}$$

Inner product Vit generalisera prikproduktid til eitt innara produkt. Lat $\underline{u}, \underline{v}, \underline{w} \in \mathcal{L}_n$ og $\alpha, \beta \in \mathbb{R}$. Innara produktid hjá $\underline{u}$ og $\underline{v}$ skrivast $\langle \underline{u}, \underline{v} \rangle$, sum gevur eitt talvirði. Eginleikar/treytir hjá innara produkt.

1. $\langle \underline{v}, \underline{v} \rangle \geq 0$ og $\langle \underline{v}, \underline{v} \rangle = 0 \Leftrightarrow \underline{v} = 0$ Positivitetur
2. $\langle \underline{v}, \underline{w} \rangle = \langle \underline{w}, \underline{v} \rangle = \langle \underline{w}, \underline{v} \rangle$ yvir reel vektorrúm er symmetri
3. $\langle \underline{u} + \underline{v}, \underline{w} \rangle = \langle \underline{u}, \underline{w} \rangle + \langle \underline{v}, \underline{w} \rangle$ linearitetur
4. $\langle \alpha \underline{v}, \underline{w} \rangle = \alpha \langle \underline{v}, \underline{w} \rangle$

Yvir $\mathbb{R}^n$ er $\langle \underline{v}, \underline{w} \rangle = v_1 w_1 + v_2 w_2 + \dots + v_n w_n$ t.v.s. prikproduktid.

Innara produktid definerar ein norm á $\mathcal{L}_n$, har $\|\underline{v}\| = \sqrt{\langle \underline{v}, \underline{v} \rangle}$.

Normurin ger at vit kunnu rokna frástøðu, og avstandsmátid verður vanliga nevnt metrikur.

Vit definera, at $\underline{v} \perp \underline{w} \Leftrightarrow \langle \underline{v}, \underline{w} \rangle = 0$, so at hugtakið ONB er meiningsfult.

C.S.

Δ

$$\langle \underline{v}, \underline{w} \rangle \leq \|\underline{v}\| \|\underline{w}\|$$

$$\|\underline{v} + \underline{w}\| \leq \|\underline{v}\| + \|\underline{w}\|$$

Orthogonal projektiún av $\underline{v}$ á $\text{span}\{\underline{u}_1, \underline{u}_2, \dots, \underline{u}_k\}$ í $\mathcal{L}_n$ er

$$P \underline{v} = \langle \underline{v}, \underline{u}_1 \rangle \underline{u}_1 + \dots + \langle \underline{v}, \underline{u}_k \rangle \underline{u}_k$$

Function spaces

General vektor rúm umböðu eisini funktions rúm. Heilt yvirordnað eru funktiónir, sum avmynda úr U til V skrivað sum ein mongd $F(U, V)$.

Vit són í dømi 14.7 eina lineara avmyndan, A , og henda svarar til koordinatmatricuna hjá eini funktión $f \in F(\mathbb{R}^2, \mathbb{R}^3)$.

Við $F(\mathbb{R}, \mathbb{R})$ er talan um allar funktiónir úr $\mathbb{R}$ til $\mathbb{R}$, og vit definera undirrúmini

$$F(\mathbb{R}, \mathbb{R}) \supseteq C^0(\mathbb{R}, \mathbb{R}) \supseteq C^1(\mathbb{R}, \mathbb{R}) \supseteq \dots \supseteq C^\infty(\mathbb{R}, \mathbb{R})$$

at vera kontinuertar funktiónir, differentiablur funktiónir við kontinuertar avleiddar funktiónir, heilt upp til óendaligt differentiablur funktiónir.

Umframt tað er $P^n(\mathbb{R}, \mathbb{R}) \subseteq P(\mathbb{R}, \mathbb{R}) \subseteq C^\infty(\mathbb{R}, \mathbb{R})$ polynom á n 'ta stigi og øll polynom óendaliga ofta differentiablur.

Dømi

Fyri at vera eitt vektor rúm, so skulu rúmini omanfyri uppfylla krøvini í definition 11.1 í eNotu 11. Vit nýtast bert at kanna $F(\mathbb{R}, \mathbb{R})$ fyri allar eginleikarnar, og síðani kanna restina fyri stabilitet sum undir rúm.

Tað er skjótt at ráttla 1-8. Harafturat er $\alpha f + g \in F(\mathbb{R}, \mathbb{R})$ fyri $\alpha \in \mathbb{R}$ og $f, g \in F(\mathbb{R}, \mathbb{R})$, so $F(\mathbb{R}, \mathbb{R})$ er eitt vektor rúm.

Vit hava nú, at fyri $\alpha \in \mathbb{R}$ og $f, g \in C^0(\mathbb{R}, \mathbb{R})$ er

$$\alpha f + g \in C^0(\mathbb{R}, \mathbb{R}).$$

Skalering av einari kontinuerta funktión er kontinuert og addition av kontinuertum er kontinuert. Tíðil er $C^0(\mathbb{R}, \mathbb{R})$ eitt undir rúm og eitt vektor rúm í sær sjálvum.

Basis

Ein basis fyri $C^0(\mathbb{R}, \mathbb{R})$ er $\{1, \sqrt{2} \cos(x), \sqrt{2} \sin(x), \sqrt{2} \cos(2x), \sqrt{2} \sin(2x), \dots\}$.
Altso óendaligt dimensionelt.

Fyri $P^n(\mathbb{R}, \mathbb{R})$ hava vit $\{1, x, x^2, x^3, \dots\}$.

Polynom við í mesta lagi stig 2 eru í $P^2(\mathbb{R}, \mathbb{R})$ og her er basis $\{1, x, x^2\}$.

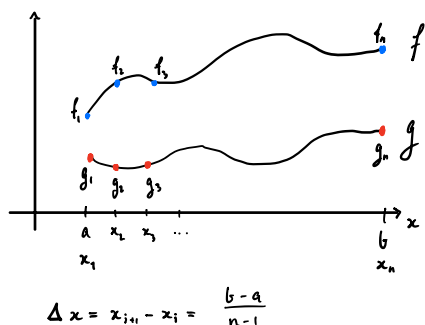
Dæmi 11.36 Lat $R(x) = 2 - 3x - x^2$ Finn $P(x) = 2R(x) - S(x) + 3T(x)$
 $S(x) = 1 - x + 3x^2$
 $T(x) = x + 2x^2$
 i $P^2(\mathbb{R}, \mathbb{R})$.

Vektorarnir eru $\underline{R} = \begin{bmatrix} 2 \\ -3 \\ -1 \end{bmatrix}$, $\underline{S} = \begin{bmatrix} 1 \\ -1 \\ 3 \end{bmatrix}$ og $\underline{T} = \begin{bmatrix} 0 \\ 1 \\ 2 \end{bmatrix}$, so

$$\underline{P} = 2 \begin{bmatrix} 2 \\ -3 \\ -1 \end{bmatrix} - \begin{bmatrix} 1 \\ -1 \\ 3 \end{bmatrix} + 3 \begin{bmatrix} 0 \\ 1 \\ 2 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 3 \\ -2 \\ 1 \end{bmatrix}$$

Altso er $P(x) = 3 - 2x + x^2$.

Produktit

$$\langle f, g \rangle = \int_a^b f(x)g(x) dx$$

Discret samling av data gefur vektorarnar

$$\underline{f} = \begin{pmatrix} f_1 \\ f_2 \\ \vdots \\ f_n \end{pmatrix} \quad \text{og} \quad \underline{g} = \begin{pmatrix} g_1 \\ g_2 \\ \vdots \\ g_n \end{pmatrix}.$$

Discret innara produkt: $\langle \underline{f}, \underline{g} \rangle = \underline{g}^T \underline{f} = f_1 \bar{g}_1 + f_2 \bar{g}_2 + \dots + f_n \bar{g}_n$

$$= \sum_{k=1}^n f_k \bar{g}_k \quad (\text{kompleks virðir})$$

Hetta má normaliserað. Um vit velja duputt so nægr datapunkt fœa vit nægr stærri sum!

$$\langle \underline{f}, \underline{g} \rangle \Delta x = \sum_{k=1}^n f_k \bar{g}_k \Delta x = \sum_{k=1}^n f(x_k) \overline{g(x_k)} \Delta x.$$

Her stendur Riemann appróksimatióin av tí kontinuerta integralinum, sum innara produktit á $L^2(-\pi, \pi)$ er givið við.

So, um vit lata nógðina av datapunktum ganga ímóti óendaligt, svarar diskreta innara produktit til integralit!

Operator D Ein umráðandi lineer arnmyndan av funktiónum er D, sum differentiarar $f \in C^n(\mathbb{R})$, $n \in \mathbb{N}$. Altso er

$$Df = f'$$

Dæmi Lat $p \in P^n(\mathbb{R})$, so er $Dp = p' = a_1 + 2a_2x + 3a_3x^2 + \dots + n \cdot a_n \cdot x^{n-1}$

Øømi 14.12 Lat $p, q \in \mathcal{P}^3(\mathbb{R})$ vera

$$p(t) = 3 - t + 2t^2 + 3t^3$$

$$q(t) = 1 + t - t^3$$

og set $r(t) = 2p(t) - q(t) = 5 - 3t + 4t^2 + 7t^3.$

Linearitetur av $\mathcal{D}$ skal altso halda, tvs. at

$$\mathcal{D}r = r' \quad \text{skal samsvara við} \quad \mathcal{D}(2p - q) = 2\mathcal{D}p - \mathcal{D}q$$

$$\mathcal{D}r = r'(t) = -3 + 8t + 21t^2$$

$$2\mathcal{D}p - \mathcal{D}q = 2 \cdot p'(t) - q'(t)$$

$$= 2(-1 + 4t + 9t^2) - (1 - 3t^2)$$

$$= -2 + 8t + 18t^2 - 1 + 3t^2$$

$$= -3 + 8t + 21t^2.$$